

Scharffenberg hevder at Martha Steinsvik er sinnssyk

Da Quislings kontorpersonale var med på barnerov. Landssviksak med dramatiske enkeltheter i går.

Oslo byrett begynte i går en sak mot Johan Teyler van der Hulst, tiltalt for medlemskap i NS, hirdmarinen og dessuten for angiveri i et tilfelle. Hulst er, eller rettere sagt var, svigersønn av Martha Steinsvik, og saken fortvante seg nærmest som en familietvist mellom henne og ex-svigersønnen.

van der Hulst har under krigen bl. a. vært knyttet til hirdmarinen og det nazistiske handelsforbund, men har etter eget utsagn utelukkende søkt å arbeide for norske interesser mot nazistene og tyskerne. En rekke vitneprov viser også at han har sabotert så godt han kunne, og resultatet var at han i 1943 ble ekskludert av partiet, bl. a. for å ha «oppviglet» til mytteri på skoleskipet «Tordenskjold». I et par av tiltalens punkter har han imidlertid også etter forsvarerens mening opptrådt klanderverdig, selv om hans reaksjon må ses på bakgrunn av den voldsomme psykiske påkjenning han hadde vært utsatt for gjennom en årrekke som følge av en meget dramatisk skilsmissexak. Aktors påstand lød på fire års tvangsarbeid og rettighetstap, mens forsvareren påsto frifinnelse med unntak av et par tilalepunkter.

Svigermoren sinnssyk?

Det ble i retten lagt fram en erklæring fra overlege Scharffenberg, der han sier at han allerede lenge har betraktet fru Martha Steinsvik som sinnssyk — paranoid —, og antyder at det ikke er utelukkert at også hennes datter lider av samme sykdom.

Når forsvareren fant å måtte legge fram denne erklæringen, var det i første rekke for å vise at van der Hulst hadde en reell grunn for å forlange sin hustru mentalundersøkt i 1938, noe som både hustruen og fru Steinsvik benekter. Han betrakter det utelukkende som en hevnaakt fra deres side at han i 1939 ble innlagt på Ulllevål til observasjon og senere overført til Dikemark. Da han etter to måneder ble skrevet ut igjen, erklærte overlege Gjessing at det ikke var noe som tydet på at han var sinnssyk.

Fru Steinsvik ba Gestapo om hjelp.

De mest eiendommelige «trekk» og «mottrekk» blir avslørt i retten, der det bl. a. blir lagt fram en skrivelse fra Martha Steinsvik til det tyske sikkerhetspolitiet. Hun ber her tyskerne om hjelp for å få van der Hulst anbrakt i en «arbeidsleir». Et av vitnene i saken, fru Harssem, gikk endog til Quisling for fru Steinsvik og ba om hjelp, van der Hulst hadde nemlig beholdt sin lille datter lenger enn avtalen var, og han nektet å levere henne tilbake. Planen gikk ut på at Quisling skulle innkalle van der Hulst til sitt kontor, og i mellomtiden skulle fru Steinsvik og hennes hjelpere «bortføre» barnet, noe som også ble gjort. Visstnok nektet Quisling å yte sin støtte, men en av hans kontorfolk viste seg meget forståelsesfull og besørget innkallelsen.

Eksplisjonen på Marineholmen i Bergen tiltaltes verk?

Forsvareren la i sitt innlegg særlig vekt på det store psykiske press tiltalte hadde stått under. Fra 1938 hadde tiltalte liv vært som en ubrukt rekke av fysiske og psykiske lidelser, sa forsvareren.

Om tiltaltes befatning med NS, hevder forsvareren at han hele tiden har hatt norske interesser for øye, og at det ikke er noen grunn til å tvile på hans påstand om at det var han som satte i verk eksplosjonen på Marineholmen i Bergen. Hans sabotasje i Handelsforbundet er det ført bevis for, likeledes for hans NS-fiendtlige innstilling og handlinger. Hva angår anmeldelsen av Ingeborg Steinsvik og tannlege Lødrup, må de, etter forsvarerens mening, ses som et fortvilt menneskes reaksjon på en lang serie angrep fra Steinsvik-familiens side. Disse anmeldelsene hadde dessuten intet politisk motiv.

Aktor innrømmet også at tiltalte ikke hadde vært noen ivrig nazist, men pekte på at han ikke gikk «den rene vei» da han var blitt ekskludert av NS, men gikk inn i det nazistiske handelsforbund og var der til kapitulasjonen. Aktor hevdet at offentlige hensyn tilsier at tiltalte blir straffet.

Fru Steinsvik antyder rettsak mot forsvareren.

Etter rettsmøtets slutt henvendte fru Steinsvik seg til rettens formann, dommer Arnulf, og spurte om en forsvarer virkelig har rett til å uttale seg slik som van der Hulsts forsvarer hadde gjort. Fruen følte seg meget ille berørt, og antydte at hun kunne ha lyst til å anlegge injuriersak mot forsvareren.

Dommen kan ventes en av de nærmeste dager.

Martha Steinsviks sviger- sønn idømt tvangsarbeid i 2 1/2 år.

Johan Kristian Teyler van der Hulst, Martha Steinsviks svigersønn, fikk sin dom i Oslo byrett i går. Den lød på tvangsarbeid i to år og seks måneder, og rettighetstap i ti år van der Hulsts forhold til Steinsvik-familien ble viet stor oppmerksomhet i domspremissene, da retten finner at det har vært av stor, til dels avgjørende betydning for hans reaksjoner og handlinger. Det heter blant annet at van der Hulst ensom har ført en bitter kamp for sitt barn, men at han til tider er kommet noe ut av balanse som følge av den psykiske påkjenning. Hva angår hans stilling i det nazistiske handelsforbund, finner retten bevis at han har ytt verdifull støtte til forbundets tvangsinnskrevne medlemmer og at dette må komme ham til gode ved straffeutmålingen.

Han ble kjent skyldig i å ha vært medlem av NS, og distriktsforvalter i hirdmarinen og for å ha anmeldt tannlege Lødrup til kriminalpolitiet. Hverken denne anmeldelse eller anmeldelsen av Ingeborg Steinsvik hadde etter rettens mening en politisk karakter, van der Hulst forlangte betenkningstid.

105102 Scharffenbergs uttalelser om fru Steinsvik. Fra overlege Scharffenberg.

I referatene fra saken mot J. K. Teyler van der Hulst nevnes en uttalelse av meg om fru Martha Steinsvik i en konfidensiell skrivelse til en annen lege. Uttalelsen refererte seg til en undersøkelse i 1910. Uten mitt vitende spredte van der Hulst senere gjenparten av den. Dette protesterte jeg imot i en skrivelse til politiet i 1941, straks jeg fikk rede på det. Det er illojalt at en gjenpart av denne er blitt fremlagt i retten, og det er en misforståelse når pressen nu synes å tro at uttalelsen skulle bygge på kjennskap til fruens tilstand etter 1910. Det er meg bekjent at professor Ragnar Vogt i 1913 erklærte at han anså fruens som ikke sinnssyk.

P. t. Molde, 20. september 1946.

Johan Scharffenberg.

Etterforskning mot Martha Steinsvik.

Politiets landssvikavdeling har i disse dager for alvor satt i gang etterforskning mot Martha Steinsvik i anledning av de opplysninger som kom fram i byrettsaken mot hennes tidligere svigersønn Teyler van der Hulst, forteller inspektør Petersson til NTB. Som kjent dreier det seg bl. a. om et par anmeldelser fra fru Steinsvik til det tyske sikkerhetspolitiet.

Hva angår fru Gørel Harssem, som fungerte som mellomledd mellom Martha Steinsvik, tyskeren Seyler og Quisling, opplyser inspektør Petersson at hennes sak allerede tidligere er henlagt av politiet. Av stor betydning for denne avgjørelsen var en legerklæring som godkjorde at fru Harssem var delvis utilregnelig, og at hennes sinnstilstand var svekket.

Saken mot Martha Steinsvik henlagt.

Under behandlingen av landssviksaken mot Johan Kristian Teyler van der Hulst kom det, som kjent, fram at hans svigermor, Martha Steinsvik, hadde sendt et brev til det tyske sikkerhetspolitiet med anmodning om at Teyler van der Hulst måtte bli tatt i forvaring, da hun mente at han var sinnssyk.

Politiets landssvikavdeling satte på grunnlag av dette brevet i gang etterforskning mot fru Steinsvik, og den er avsluttet i disse dager. Politisinspektør Petersson forteller til NTB at fru Steinsviks brev ikke kan betraktes som noe angiveri, og saken er derfor henlagt.